

Kazalište

Oliver Frlić: Bakhe

Prvorazredni skandal u službi autorovog cinizma

Problemsko-interpretacijska agenda Olivera Frlića neizostavno je vezana uza sve razine suvremenosti, a time i uza specifičan kulturno-društveno-politički prostor pod čijim se okriljem pojedina produkcija događa

Piše: Irena Čurik

Umjetnička sloboda, politička korektnost, represija sustava, institucionalni i

institucionalizirani režim, provokacija, manipulacija spektakla i manipulacija spektaklom, cenzura, medijska javnost, opredijeljenost, parametri kritičnosti, javno djelovanje, bavljenje umjetnošću, kolektivna i individualna odgovornost, zrelost opće klime i status mentaliteta, obračun, intimna i građanska potreba za označivanjem, pa i imenovanjem događaja, pojava i stanja, humana nužnost političkog mišljenja, struktura zabrana kao praktičnost jedinstvene funkcionalne razine zajednice, civilni i ratni obrasci ponašanja, nasilje kao uzrok i simptom... - sve su to temeljna društvena pitanja koja su se silovito i nezaustavljivo pojavila s kontekstom premijere Bakhi u režiji Olivera Frlića na ovogodišnjem, 54. Splitskom ljetu.

Posveta pučkom teatru

Cijela popratna stvar koja je instant počela funkcionirati kao prvorazredni politički i diplomatski skandal u suštini je vrhunski cinizam autora predstave koji je medijskom izvedbom potvrdio teze predstave, odnosno iznio argumentaciju. No, bitno je također konstatirati i metodu proizvodjenja popratnoga medijskog sadržaja (ne)vezanog uz predstavu koja se u mnogome, kao što je točno primijećeno u nekoliko kritičarskih navrata, nadovezuje na strategije Branka Brezovca, koje su svoje najjasnije otjelotvorenje doživjele na Gospodi Glembajevima riječkog HNK. Isto tako, problemsko-interpretacijska agenda Olivera Frlića neizo-

54. Splitsko ljeto počelo je skandalom

stavno je vezana uza sve razine suvremenosti, a time pogotovo i uza specifičan kulturno-društveno-politički prostor pod čijim se okriljem pojedina produkcija događa. Pi-

stanje koje se izrodilo iz splitske suradnje upućuje se pretpostavci mogućega Frlićevog rada u, primjerice, Osijeku te se pita bi li se redatelj tamo bavio Glavašem?

S druge, čisto umjetničke strane, nezanemariva je upadljivost strukture predstave koja je, netipično, ali možda značajno za Olivera, ovaj put zauzela svoj primarni vulgaris oblik. Ta upadljiva i začudna činjenica Bakhi, međutim, u sebi sadrži i jedinstvenu posvetu izvedbenom i dramaturškom izričaju pučkog teatra koji politički provokativno dovodi umjetnički čin predstave u blizinu pamfleta i javnih govornica, što u kontekstu Frlićevog rada znači zapravo anarhizam i subverzivnost, a nikako pomanjkanje promišljenosti i koncepta. Jednostavnost i neposrednost znaka, razumljivost scenskih predodžbi i transparentnost izvedbenog mehanizma u Bakhamu šaka su u oko, pak teataršaka u najdoslovnijem nasljeđu Ejzenštejnove 'montaže atrakcija'.

Eksplotiranje mrtvog sadržaja

Uistinu, Bakhe 54. Splitskog ljeta montaža su atrakcija sa svom poetikom i ideologijom koja stoji uz taj pojam. A montažu čini izvrsna glumačka podjela koja se rijetko može naći ovako suprotstavljena: apsolutna favoritkinja Zoja Odak, uvijek dostojanstveni i karizmatični Vilim Matula, koji je sasvim jedinstvena pojava unutar hrvatskoga glumišta, potom istinski posvećen i nepristrano odan ideji umjetnosti Mislav Čavajda te staložena Tajana Jovanović.

U svakom slučaju, Bakhe su nešto učinile hrvatskom teatru, a to nešto nije samo simbolično paljenje makete zagrebačkog HNK-a koje evocira nekrofilski karakter institucije koja počiva na eksploatiranju svoga mrtvog, usmrđenog i raspadnutog sadržaja - kazališta koje je oдавно umrlo. When will you die... Vapi Oliver. ❊